

TÜRKİYE'DE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN

MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ

07.04.2016 tarihli resmi gazetede yayımlanan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ("Kanun") kapsamında; kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilginin ("kişisel veri") elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem ("kişisel verilerin işlenmesi") için kişisel veri sahibinin ilgili verinin işlenmesine, özgürce, konuyla ilgili yeterli bilgi sahibi olarak, tereddüde yer bırakmayacak açıklıkta ve sadece o işlemle sınırlı olarak verdiği onayı ("açık rıza") olmalıdır.

İşbu bilgi notu, mevzuat hükümleri kapsamında nelerin kişisel veri sayıldığı, başkalarının kişisel verilerini elde edenlerin ne gibi yükümlülükleri olduğu, kişisel verileri ne kadar süre boyunca saklayabileceklerini, sürenin sonundaki yükümlülüklerini ve mevzuata aykırılık halinde karşılaştıkları yaptırımlara değinmektedir.

Kişisel veri ne demektir?

Kanun kapsamında korunan kişi, gerçek kişidir. Kişisel veri; bireyin şahsi, mesleki ve ailevi özelliklerini gösteren, o bireyi diğer bireylerden ayırmaya ve niteliklerini ortaya koymaya elverişli her türlü bilgidir. Bireyin sağlık, eğitim, istihdam durumu, cinsel yaşamı, aile hayatı, başkaları ile yaptığı haberleşmeler, ikamet adresi, kredi kartı, kişisel düşünce ve inançları, dernek ve sendika üyelikleri, alışveriş alışkanlıkları gibi hususları kapsamaktadır.

İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş kişisel verilerinin işlenmesi bu kanun kapsamında incelenmemektedir.

Kanun kapsamındaki işlemler nelerdir?

Kişisel verilerin toplama, kaydetme şeklinde elde edilmesi sonrasında organize etme/depolama, kullanma/değiştirme, aktarma, yayma/erişilebilir kılma gibi gerçekleştirilen her türlü faaliyet Kanun kapsamında kişisel verilerin işlenmesi olarak değerlendirilmektedir.

Kişisel veriler bilgisayar, telefon, saat vb. işlemci sahibi donanımlara eklenen yazılımlara, önceden hazırlanan algoritmaların yerleştirilmesi, güncellenmesi suretiyle insan müdahalesi olmadan; otomatik olarak da işlenebilmektedir.

Aydınlatma yükümlülüğünün kapsamı nedir?

Aydınlatma yükümlülüğü kapsamında veri sorumlusu veya yetkilendirilen kişi; veri sorumlusunun ve varsa temsilcisinin kimliği, kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği, işlenen kişisel verilerin kimlere hangi amaçla aktarılacağı, kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi ve kişisel verileri işlenen kişilerin talep ettiği bilgiler konusunda kişisel verileri işlenen kişiye bilgi vermekle yükümlüdür. Bilgilendirmenin mutlaka verinin işlenmesinden önce yapılması gerekir.

Kişisel verisi işlenen kişinin açık rızasının içeriği ne olmalıdır?

Kişisel veriler, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez ve aktarılamaz. Açık rıza, verisi işlenen kişinin kendisiyle ilgili veri işlenmesine, özgürce, konuyla ilgili yeterli bilgi sahibi olarak, tereddüde yer bırakmayacak açıklıkta ve sadece o işlemle sınırlı olarak verdiği onay beyanı şeklinde anlaşılmalıdır. Açık rızanın yazılı şekilde alınmasına gerek yoktur. Elektronik ortamda alınması da mümkündür.

Kişisel verinin yurt dışına aktarılması için, verisi işlenen kişinin kişisel verisinin yurt dışına aktarılmasına açıkça izin verdiğine dair rızası gerekmektedir.

İşten ayrılan kişinin özlük dosyasının saklanması, bilinci kapalı kişinin telefonundan konumuna ulaşılması gibi bazı haller açık rıza alınmamasına rağmen kişisel verilerin işlenmesi hukuka ayırılık teşkil etmemektedir.

Veri sorumlusu ve veri işleyen arasındaki fark nedir?

Mevzuat kapsamında veri sorumlusu ve veri işleyen olarak iki farklı terminoloji mevcuttur ve genel olarak yükümlülükler ve yaptırımlar veri sorumlusu üzerinde doğmaktadır. Veri sorumlusu kişisel verilerin işleme amaçlarına ve yöntemine karar verendir. Yani amaçların belirlenmesinde etkin olan herkes veri sorumlusu olarak kabul edilmelidir. Veri sorumlusu kişisel veri işleme sözleşmesi yapmak suretiyle ayrı bir gerçek veya tüzel kişiyi yetkilendirebilir ("veri işleyen") ve veri işleyen veri sorumlusunun kendisine verdiği talimatlar çerçevesinde verileri işler. Kişisel verileri toplayan veya saklayan, bu işi bir kişisel veri işleme ihtiyacına istinaden değil de bir başkasının kişisel veri işleme ihtiyacı için yapıyorsa, bu durumda veri sorumlusu değil veri işleyen olur. Kişiler, öneri ve fikirlerle amaçların belirlenmesinde etkin olabilirler ama amaçların belirlenmesinde karar verici konumda değillerse veri sorumlusu olduklarından söz edilemez. Örneğin banka adına pazar araştırması yapan şirket veri işleyen iken banka veri sorumlusudur; bulut hizmeti veren şirket veri sağlayıcı iken verilerini sakladığı kurum veri sorumlusudur. Veri işleyen kişisel verileri kendi menfaati için kullanamaz.

Veri sorumlusu ve veri işleyen ayrımı uygulamadaki yükümlülükler anlamında önemlidir. Veri sorumlusu kişisel verilerin toplanması ve toplama amacı, toplanacak kişisel veri türleri, toplanan verilerin hangi amaçlarla kullanılacağı, hangi bireylerin kişisel verilerinin toplanacağı, toplanan verilerin paylaşılıp paylaşılmayacağı, paylaşılacaksa kiminle paylaşılacağı, verilerin ne kadar süreyle

DEMİRÇİN·EMRE

HUKUK BÜROSU

saklanacağı, veri sahiplerinin erişim hakkı ve diğer haklarının uygulanıp uygulanmayacağı konularına karar vermeye yetkili kişidir. Veri işleyen ise, kişisel verilerin toplanması için hangi bilgi teknolojileri sistemlerinin veya diğer metotların kullanılacağı, kişisel verilerin hangi yöntemle saklanacağı, kişisel verilerin korunması için alınacak güvenlik önlemlerinin detayları, kişisel verilerin aktarımının hangi yöntemle yapılacağı, kişisel verilerin saklanmasına ilişkin sürelerin doğru uygulanabilmesi için kullanılacak metot, kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi yöntemi konularına karar verebilir. Anlaşılacağı üzere veri işleyen karar verebildiği noktalar, kişisel verilerle ilgili verilen kararların nasıl uygulanacağı ile sınırlıdır. Veri sorumlusunun çerçevesini çizdiği sorumluluk alanı içinde veri işleyen sorumluluğundan bahsedilebilir.

Veri sorumlusunun bilgilendirme yükümlülüğü neyi kapsar?

Herkes, veri sorumlusuna başvurarak; kişisel verisinin işlenip işlenmediğini öğrenme, kişisel verileri işlenmişse buna ilişkin bilgi talep etme, kişisel verilerin işlenme amacını ve bunların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme, yurt içinde veya yurt dışında kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişileri bilme, kişisel verisinin eksik veya yanlış işlenmiş olması hâlinde bunların düzeltilmesini isteme, kişisel verisinin silinmesini veya yok edilmesini isteme, düzeltme, silme ve yok edilme işlemlerinin kişisel verisinin aktarıldığı üçüncü kişilere bildirilmesini isteme, işlenen verilerin münhasıran otomatik sistemler vasıtasıyla analiz edilmesi suretiyle kişinin kendisi aleyhine bir sonucun ortaya çıkmasına itiraz etme, kişisel verilerin kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğraması hâlinde zararın giderilmesini talep etme haklarına sahiptir.

Veri sorumlusu kişisel verileri işlenen kişinin bilgi talep etmesi üzerine 30 gün içerisinde talebi kabul eder veya gerekçesini açıklayarak reddeder ve cevabını ilgili kişiye yazılı olarak veya elektronik ortamda bildirir. Kişisel verileri işlenen kişi başvurunun reddedilmesi, verilen cevabın yetersiz bulunması veya süresinde başvuruya cevap verilmemesi hâllerinde 30 gün içerisinde Kişisel Verileri Koruma Kuruluna ("Kurul") başvuruda bulunabilir ve Kurul inceleme yapar. İnceleme sonucunda bilgilendirme yapılmasına ve/veya idari para cezası verilmesine karar verilebilir.

Kişisel verilerin güvenliğinden sorumlu muyum?

Veri sorumlusu ve veri işleyen kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini, erişilmesini önlemek, kişisel verilerin muhafazasını sağlamak amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almak kapsamında müştereken sorumludur.

Veri Sorumluları Sicili nedir?

30 Aralık 2017 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik kapsamında Veri sorumluları, kişisel veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Sicili'ne ("Sicil") kayıt olmak zorundadır. Kayıt yükümlülüğü altında bulunmayan, sonradan kayıt yükümlüsü haline gelen veri sorumluları, yükümlülük altına girmelerini müteakip 30 gün içerisinde Sicile kaydolurlar.

Sicil'e yapılan kayıt kapsamında aşağıda yer alan bilgiler Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi ("VERBİS") üzerinden iletilir.

1. Veri sorumlusu, varsa veri sorumlusu temsilcisi ve irtibat kişisine ait kimlik ve adres bilgileri,
2. Kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği,
3. Veri konusu kişi grubu ve grupları ile bu kişilere ait veri kategorileri hakkındaki açıklamalar,
4. Kişisel verilerin aktarılabileceği alıcı veya alıcı grupları,
5. Yabancı ülkelere aktarımı öngörülen kişisel veriler,
6. Veri güvenliğinin sağlanması için alınan tedbirler,
7. Kişisel verilerin mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan azami muhafaza edilme süresi.

Kayıt yükümlüğünü gerektiren faaliyet sona erer ya da ortadan kalkarsa VERBİS üzerinden yapılan başvuru ile Sicil kaydı silinir. Sicil kaydının silinmesi veri sorumlusunun Sicile kayıtlı olduğu dönemdeki yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.

Mevzuat kapsamında öngörülen VERBİS sistemi henüz uygulanmaya başlamamıştır, bu konuda Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun alacağı karar beklenmektedir.

Veri Sorumluları Siciline bildirim istinası yok mu?

Aşağıda belirtilen kişisel veri işleme faaliyetleri bakımından veri sorumlusunun bu faaliyetleri Sicile kayıt etmesi ve bildirmesi yükümlülüğü yoktur:

1. Kişisel veri işlemenin suç işlenmesinin önlenmesi veya suç soruşturması için gerekli olması,
2. İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş kişisel verinin işlenmesi,
3. Kişisel veri işlemenin kanunun verdiği yetkiye dayanarak görevli ve yetkili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca, denetleme veya düzenleme görevlerinin yürütülmesi ile disiplin soruşturma veya kovuşturması için gerekli olması,
4. Kişisel veri işlemenin bütçe, vergi ve mali konulara ilişkin olarak Devletin ekonomik ve mali çıkarlarının korunması için gerekli olması.

Kişisel veriler ne kadar süre boyunca saklanabilir?

Kişisel verilerin işlendikleri amaç için gerekli olan azami muhafaza edilme süresi belirlenirken;

1. İlgili veri kategorisinin işleme amacı kapsamında veri sorumlusunun faaliyet gösterdiği sektörde genel teamül gereği kabul edilen süre,
2. İlgili veri kategorisinde yer alan kişisel verinin işlenmesini gerekli kılan ve ilgili kişiyle tesis edilen hukuki ilişkinin devam edeceği süre,
3. İlgili veri kategorisinin işleme amacına bağlı olarak veri sorumlusunun elde edeceği meşru menfaatin hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olarak geçerli olacağı süre,

4. İlgili veri kategorisinin işleme amacına bağlı olarak saklanması risk, maliyet ve sorumlulukların hukuken devam edeceği süre,
5. Belirlenecek azami sürenin ilgili veri kategorisinin doğru ve gerektiğinde güncel tutulmasına elverişli olup olmadığı,
6. Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğü gereği ilgili veri kategorisinde yer alan kişisel verileri saklamak zorunda olduğu süre,
7. Veri sorumlusu tarafından, ilgili veri kategorisinde yer alan kişisel veriye bağlı bir hakkın ileri sürülmesi için belirlenen zamanaşımı süresi,

dikkate alınır.

Veri sorumlusu, veri sorumlusu temsilcisi ve irtibat kişisi ayrımı nedir?

Tüzel kişilerde veri sorumlusu tüzel kişiliğin kendisidir. Türkiye’de yerleşik olan tüzel kişilerin tüzel kişiliği temsil ve ilzama yetkili organı, Türkiye’de yerleşik olmayan tüzel kişilerin ise Sicile tescil edilen kişileri Veri sorumlusu temsilcisidir. İrtibat kişisi, ilgili kişilerin veri sorumlusuna yönelteceği taleplerin cevaplandırılması konusunda iletişimi sağlar, tüzel kişiliği temsil ve ilzama yetkili değildir. Bu kişiler VERBİS’e yapılan kayıt sırasında bildirilir.

Kanuna aykırılık halinde cezai ve idari yaptırımlar nelerdir?

Kanundan doğan yükümlülüklerle aykırı davrananlar 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun, Kişisel Verilerin Kaydedilmesi başlıklı 135 ile Tüzel Kişiler Hakkında Güvenlik Tedbiri Uygulanması başlıklı 140’inci maddesi kapsamında ve kişisel verileri silmeyen veya anonim hâle getirmeyenler için Verileri Yok Etmeme başlıklı 138’inci maddesine göre cezalandırılır.

Kanun Madde 18 kapsamında aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 5.000 Türk lirasından 100.000 Türk lirasına kadar, veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında 15.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar, Sicile kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edenler hakkında 20.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.

Kanundan önce elde edilen bilgilere ilişkin ne yapmak gerekir?

07.04.2016 tarihinden önce işlenmiş olan kişisel veriler, 07.04.2018 tarihine kadar Kanun hükümlerine uygun hâle getirilmek üzere verisi işlenen kişilerden açık rıza alınır, Kanun hükümlerine aykırı olduğu tespit edilen kişisel veriler derhâl silinir, yok edilir veya anonim hâle getirilir. 07.04.2016 tarihinden önce hukuka uygun olarak alınmış rızalar, bir yıl içinde aksine bir irade beyanında bulunulmaması hâlinde, Kanuna uygun kabul edilir.

Kişisel verileri işleme süresi sonundaki yükümlülükler nelerdir?

28.10.2017 tarihli Resmi Gazete yayımlanan Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi Veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında veri sorumluları, kişisel veri işleme envanterine uygun olarak kişisel veri saklama ve imha politikası hazırlamakla, kişisel verileri saklama, silme, yok etme veya anonim hale getirmekle yükümlüdür. Yönetmelik, 01.01.2018 tarihi itibari ile yürürlüğe girmektedir.

Silme, yok etme, anonim hale getirme ne demek?

Kişisel verilerin silinmesi kişisel verilerin veri işleyenler için hiçbir şekilde erişilemez ve tekrar kullanılamaz hale getirilmesi; kişisel verilerin yok edilmesi, kişisel verilerin hiç kimse tarafından hiçbir şekilde erişilemez, geri getirilemez ve tekrar kullanılamaz hale getirilmesi; kişisel verilerin anonim hale getirilmesi, kişisel verilerin başka verilerle eşleştirilse dahi hiçbir surette kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle ilişkilendirilemeyecek hale getirilmesi anlamına gelmektedir. Kişisel verilerin anonim hale getirilmiş olması için; kişisel verilerin, veri sorumlusu, alıcı veya alıcı grupları tarafından geri döndürme ve verilerin başka verilerle eşleştirilmesi gibi kayıt ortamı ve ilgili faaliyet alanı açısından uygun tekniklerin kullanılması yoluyla dahi kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle ilişkilendirilemez hale getirilmesi gerekir. Bu kapsamda, elde kalan veri üzerinden bir izleme yapılarak başka verilerle eşleştirme ve destekleme sonrasında verinin kime ait olduğu anlaşılabilirse, bu verinin anonim hale getirildiği kabul edilemez.

Veriler ne sıklıkla silinmeli, yok edilmeli veya anonim hale getirilmelidir?

Kişisel veriler, işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olmalıdır ve ilgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilmelidir. Bu kapsamda kişisel veri sahibine işlenmesini gerektiren sebeplerin ortadan kalkması hâlinde kişisel veriler resen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silinir, yok edilir veya anonim hâle getirilir.

Veri sorumlusu, Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından aksine bir karar alınmadıkça, karar verdiği imha politikası kapsamında kişisel verileri resen silme, yok etme veya anonim hale getirme yöntemlerinden uygun olanını seçebilir. Veri sorumluları en geç altı ayda bir periyodik imhayı gerçekleştirmelidir. Veri sorumlusu, kişisel verileri silme, yok etme veya anonim hale getirme yükümlülüğünün ortaya çıktığı tarihi takip eden üç ay içinde, kişisel verileri siler, yok eder veya anonim hale getirir. Kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi ve anonim hale getirilmesiyle ilgili yapılan bütün işlemler kayıt altına alınır ve söz konusu kayıtlar, diğer hukuki yükümlülükler hariç olmak üzere en az üç yıl süreyle saklanır.

Sonuç olarak, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, 30 Aralık 2017 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik ve 28.10.2017 tarihli Resmi Gazete yayımlanan Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi Veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında kişiye ait birçok bilgi kişisel veri kapsamında değerlendirilmekte, bu bilgilerin

DEMİRÇİN·EMRE

HUKUK BÜROSU

elde edilmesi veya saklanması gibi birçok eylem resmi yollarla bildirilmesi ve belirlenebilir sürelerin sonunda mevzuat kapsamında öngörülen yöntemlerle silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi gerekmektedir. Aksi halde cezai ve idari yaptırımlar mevcuttur.

İş ve işlemlerinizde dikkate almanız önerisiyle hazırladığımız bu Bilgi Notu'nu bilgilerinize sunarız.

DEMİRÇİN – EMRE HUKUK BÜROSU